

Dokument z posiedzenia

B9-0148/2024

26.2.2024

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia wiceprzewodniczącego Komisji /
wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki
bezpieczeństwa

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie krytycznej sytuacji na Kubie
(2024/2584(RSP))

**Javier Nart, Petras Auštrevičius, José Ramón Bauzá Díaz, Jordi Cañas,
Fabio Massimo Castaldo, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Karin
Karlsbro, Ilhan Kyuchyuk, Dragoș Pișlaru, Frédérique Ries, María
Soraya Rodríguez Ramos, Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans**
w imieniu grupy Renew

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie krytycznej sytuacji na Kubie (2024/2584(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kuby, w szczególności rezolucję z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie stanu realizacji umowy o dialogu politycznym i współpracy między UE a Kubą w świetle niedawnej wizyty wysokiego przedstawiciela na wyspie¹,
- uwzględniając Umowę o dialogu politycznym i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Kuby, z drugiej strony² (PDCA), podpisaną w grudniu 2016 r. i stosowaną tymczasowo od 1 listopada 2017 r.,
- uwzględniając art. 5 konstytucji kubańskiej,
- uwzględniając definicję „organizacji społeczeństwa obywatelskiego” w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej,
- uwzględniając dokument ARES (2021) 2474104 zastępcy dyrektora zarządzającego ds. Ameryk Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ),
- uwzględniając sprawozdania organizacji praw człowieka, takich jak Human Rights Watch, Human Rights Foundation i Prisoners Defenders, rozdział IV.B dotyczący Kuby w sprawozdaniach rocznych Międzypaństwowej Komisji Praw Człowieka za lata 2020, 2021 i 2022, komunikat z dnia 6 listopada 2019 r. w sprawie kubańskich brygad medycznych, skierowany do wysokiego komisarza ONZ ds. praw człowieka przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. współczesnych form niewolnictwa, w tym jego przyczyn i skutków, oraz specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi, komunikat z dnia 2 listopada 2023 r. w sprawie kubańskich brygad medycznych, skierowany do wysokiego komisarza ONZ ds. praw człowieka przez specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. współczesnych form niewolnictwa, w tym jego przyczyn i skutków, a także wnioski z przeprowadzonego przez Radę Praw Człowieka ONZ powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka na Kubie za 2018 r. w odniesieniu do kubańskich brygad medycznych,
- uwzględniając komunikat z dnia 16 listopada 2023 r. wystosowany do Kuby przez specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. wolności religii lub przekonań, Grupę Roboczą ONZ ds. Arbitralnych Zatrzymań, specjalną sprawozdawczynię ONZ ds. promocji i ochrony prawa do wolności opinii i wypowiedzi, specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się oraz specjalnego sprawozdawcę ONZ ds. mniejszości,
- uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,

¹ Teksty przyjęte, P9_TA(2023)0280.

² Dz.U. L 337I z 13.12.2016, s. 3.

- A. mając na uwadze, że 5 lipca 2017 r. Parlament wyraził zgodę na PDCA, zawierającą jasne warunki związane z poprawą stanu praw człowieka i demokracji na Kubie, w tym klauzulę zawieszającą w razie naruszenia postanowień dotyczących praw człowieka; mając na uwadze, że w rezolucji towarzyszącej zwrócono się do władz kubańskich o zezwolenie delegacjom Parlamentu Europejskiego na wjazd do kraju i dostęp do rozmówców;
- B. mając na uwadze, że kilka artykułów PDCA UE–Kuba, a mianowicie art. 1, 2 i 3, ustanawia jasne zasady dotyczące równości, wzajemności, wzajemnego szacunku, zacieśnienia kontaktów, dialogu i współpracy między obydwoma społeczeństwami;
- C. mając na uwadze, że liczba więźniów politycznych i więźniów sumienia na Kubie dramatycznie wzrosła – 31 stycznia 2024 r. wynosiła 1066 osób, wśród nich 33 osoby, które były małoletnie w czasie zatrzymania – i obecnie jest ponad ośmiokrotnie wyższa niż w 2018 r.; mając na uwadze, że organizacje praw człowieka udokumentowały również ponad 11 000 przypadków skazujących wyroków „przedprzestępczych” wobec osób, które nie popełniły ani nie usiłowały popełnić żadnego przestępstwa, którą to liczbę podał przewodniczący Komitetu ONZ przeciwko Torturom (CAT) w kwietniu 2022 r. na 73. posiedzeniu CAT, w uwagach ustnych dotyczących sporządzonego przez CAT trzeciego sprawozdania okresowego dotyczącego Kuby; mając na uwadze, że w ostatnich dziesięcioleciach art. 72 kubańskiego kodeksu cywilnego umożliwił średnio 3850 nowych aresztowań „przedprzestępczych” rocznie; mając na uwadze, że art. 434 ust. 1 i art. 189 ust. 3 nowego kubańskiego kodeksu karnego bazują na środkach „przedprzestępczych” zawartych w kodeksie cywilnym;
- D. mając na uwadze, że 16 listopada 2023 r. pięć podmiotów upoważnionych w ramach procedur specjalnych Rady Praw Człowieka ONZ, w tym czworo specjalnych sprawozdawców, wystosowało do Kuby komunikat, w którym opisano i potępiono systematyczny schemat prześladowania, więzienia i torturowania muzułmańskich imamów, kapłanów ifá afro-kubańskiej religii yoruba, pastorów ewangelickich i księży katolickich;
- E. mając na uwadze, że w styczniu 2024 r. w analizie politycznej Instytutu Badań nad Przestępczością i Wymiarem Sprawiedliwości zaktualizowano światowy briefing dotyczący więzień, aby wskazać, że liczba więźniów na wyspie wzrosła z 57 000 do 90 000, co daje Kubie drugi na świecie wskaźnik liczby osadzonych, tj. 794 więźniów na 100 000 mieszkańców; mając na uwadze, że rząd kubański nadal stosuje arbitralne zatrzymania, aby nękać i zastraszać krytyków, niezależnych działaczy, przeciwników politycznych i innych; mając na uwadze, że w 2022 r. arbitralnie przetrzymywano 5499 osób;
- F. mając na uwadze, że organizacje praw człowieka nadal dokumentują tłumienie prawa do wolności wypowiedzi, pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się w kraju, a także zagłuszanie przez władze kubańskie głosów sprzeciwu i ataki na obrońców praw człowieka; mając na uwadze, że PDCA nie spełniła swojego podstawowego celu, jakim jest poprawa sytuacji w zakresie podstawowych wolności na Kubie;
- G. mając na uwadze, że sytuacja w zakresie praw człowieka na Kubie jest głęboko niepokojąca, szczególnie w przypadku grup społecznie wrażliwych, takich jak kobiety,

mniejszości etniczne i społeczność LGBTIQ+; mając na uwadze, że organizacje pozarządowe i niezależne ośrodki monitorowania zgłaszają, że liczba kobietobójstw na Kubie w 2023 r. wzrosła do 89, a w 2024 r. dotychczas zgłoszono osiem przypadków; mając na uwadze, że pomimo tego reżim nie wdrożył systemu rejestracji kobietobójstw w kraju z wykorzystaniem aktualnych danych publicznych i nie została jeszcze przyjęta kompleksowa ustawa przeciwko przemocy ze względu na płeć, gwarantująca zaangażowanie przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego;

- H. mając na uwadze, że każdy dialog polityczny musi obejmować bezpośredni i aktywny udział przedstawicieli niezależnego społeczeństwa obywatelskiego i wszystkich bez wyjątku podmiotów opozycji politycznej, jak podkreślono w art. 36 PDCA; mając na uwadze, że należy niezwłocznie naprawić zachodzącą od momentu podpisania PDCA sytuację, w której niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego wyklucza się z dostępu do funduszy współpracy lub z uczestnictwa w PDCA, a umożliwia się takie uczestnictwo i dostęp wyłącznie przedsiębiorstwom, w których państwo ma udziały, a zatem je kontroluje;
- I. mając na uwadze, że 2 stycznia 2024 r. ONZ upubliczniła skierowany do kubańskiego reżimu akt oskarżenia, w którym reżim ten oskarżono o stosowanie pracy przymusowej, będącej jedną z form współczesnego niewolnictwa, jak zaznaczyli specjalna sprawozdawczyni ONZ ds. handlu ludźmi, zwłaszcza kobietami i dziećmi, oraz specjalny sprawozdawca ONZ ds. współczesnych form niewolnictwa, w tym jego przyczyn i skutków; mając na uwadze, że według doniesień niektórych organizacji międzynarodowych kubańscy pracownicy cywilni pracujący za granicą, w tym lekarze, nauczyciele, marynarze, inżynierowie, artyści i sportowcy, są ofiarami handlu ludźmi na podstawie z natury przymusowych przepisów ustawowych i wykonawczych – w tym art. 176 kodeksu karnego, rezolucji Mincex nr 368 z 2020 r. i ustawy o migracji oraz dekretu 306 z 2012 r. – naruszających najbardziej oczywiste podstawowe wolności;
- J. mając na uwadze, że w komunikacie z 2 listopada 2023 r. specjalny sprawozdawca ONZ ds. współczesnych form niewolnictwa, w tym jego przyczyn i skutków, zwrócił uwagę, że Kuba, Hiszpania, Włochy, Katar oraz przedsiębiorstwo MSC Cruises zezwalają na zmuszanie uczestników kubańskich misji zagranicznych do niewolniczej pracy lub współpracują w tym procederze;
- K. mając na uwadze, że stopniowo narzucany na Kubie reżim wyklucza jakiegokolwiek perspektywy demokratycznej zmiany, ponieważ art. 5 konstytucji kubańskiej stanowi, że „jedyna, martistowska, fidelowska i marksistowsko-leninowska Komunistyczna Partia Kuby” jest najwyższą władzą polityczną i przywódcą społeczeństwa i państwa, a art. 4 i 229 uznają obecny system polityczny za nieodwołalny;
- L. mając na uwadze, że pomimo wieloletnich nalegań na konieczność wizyty na wyspie władze kubańskie systematycznie odmawiają wjazdu na Kubę oficjalnym komisjom, delegacjom i grupom politycznym Parlamentu Europejskiego, międzynarodowym organizacjom praw człowieka i innym niezależnym obserwatorom sytuacji w zakresie praw człowieka, w tym specjalnym sprawozdawcom ONZ;
- M. mając na uwadze, że 20 września 2023 r. Parlament Europejski otrzymał od ambasador Kuby w Belgii i w UE zaproszenie do odwiedzenia Kuby; mając na uwadze, że 19

grudnia 2023 r., krótko po utworzeniu delegacji ad hoc Parlamentu Europejskiego, wiceprzewodnicząca parlamentu kubańskiego poinformowała ambasador UE na Kubie, że Kuba odmawia przyjęcia delegacji Parlamentu z uzasadnieniem, że „nie chce przyjąć wizyty posłów do Parlamentu Europejskiego, którzy działają wbrew interesom Kuby i są w pełni sprzymierzeni ze Stanami Zjednoczonymi”; mając na uwadze, że Parlament Europejski powinien stosować politykę wzajemności wobec oficjalnych delegacji kubańskich; mając na uwadze, że w piśmie z 25 stycznia 2024 r. skierowanym do przewodniczącej Parlamentu Europejskiego ambasador Republiki Kuby odniosła się do przewodniczącego delegacji ad hoc Parlamentu Europejskiego na Kubę i do dwóch innych posłów, zarzucając im „utrzymywanie więzi z obywatelami i organizacjami umieszczonymi w krajowym wykazie osób i podmiotów [...] ze względu na akty terrorystyczne oraz wspieranie tych obywateli i organizacji”;

- N. mając na uwadze, że Parlament trzykrotnie przyznał działaczom kubańskim Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli – otrzymali ją: Oswaldo Payá w 2002 r., Kobiety w Bieli w 2005 r. oraz Guillermo Fariñas w 2010 r.; mając na uwadze, że laureaci Nagrody im. Sacharowa i ich krewni nadal są regularnie prześladowani, zastraszani oraz pozbawieni możliwości opuszczania kraju i uczestnictwa w wydarzeniach międzynarodowych;
1. ubolewa, że pomimo czasu, jaki upłynął od wejścia w życie PDCA, nie zaradzono brakowi demokracji i wolności na Kubie, a wręcz przeciwnie – sytuacja w zakresie praw człowieka na wyspie nadal się pogarsza i zaostrza, co stanowi wyraźne i systematyczne naruszenie podstawowych postanowień PDCA;
 2. podkreśla obowiązek wszystkich stron do wypełniania wiążących postanowień PDCA i do przestrzegania zasady powszechności praw człowieka;
 3. potępia w najostrzejszych słowach systematyczne naruszenia praw człowieka i nadużycia, jakich dopuszcza się reżim kubański wobec m.in. protestujących, dysydentów politycznych, przywódców religijnych, działaczy na rzecz praw człowieka i niezależnych artystów; wzywa władze kubańskie do niezwłocznego położenia kresu polityce represji;
 4. jest zaniepokojony alarmującym wzrostem liczby więźniów politycznych, która od 2018 r. wzrosła ponad ośmiokrotnie; apeluje o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie osób przetrzymywanych wyłącznie z powodu korzystania z przysługujących im praw człowieka, w tym prawa do wolności wypowiedzi i pokojowego zgromadzania się; ponadto apeluje o wycofanie bezzasadnych zarzutów karnych i popiera ułatwienie powrotu osobom na uchodźstwie;
 5. potępia praktykę rządu kubańskiego polegającą na wykluczaniu legalnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego z seminariów społeczeństwa obywatelskiego UE–Kuba; za niedopuszczalne uważa, że ESDZ i delegatura UE w Hawanie zgodziły się na wykluczenie kubańskiej opozycji demokratycznej oraz zarówno europejskich, jak i kubańskich niezależnych i uprawnionych organizacji społeczeństwa obywatelskiego z dialogu politycznego z powodu braku poparcia ze strony władz kubańskich;
 6. wyraża głębokie zaniepokojenie tym, że kubańskie brygady medyczne pracują w warunkach pracy przymusowej; potępia pracę przymusową sankcjonowaną przez

państwo kubańskie wyłącznie dla zysku ekonomicznego; potępia sytuację, w której 78 % „ochotników” biorących udział w misjach międzynarodowych stwierdziło, że zostali rozmieszczeni wbrew swojej woli lub ich udział odbywał się w przymusowych warunkach strukturalnych;

7. zauważa, że w listopadzie 2023 r. posłowie do parlamentu kubańskiego, w tym sekretarz kubańskiego parlamentu narodowego Homero Acosta, zostali potraktowani z szacunkiem i serdecznie przyjęci w Parlamencie Europejskim; stwierdza, że dalsze wykluczanie Parlamentu Europejskiego – jedynej instytucji europejskiej, której odmówiono dostępu do terytorium Kuby, jest niedopuszczalne i stanowi naruszenie PDCA; odrzuca decyzję Kuby o odmowie wizyty delegacji ad hoc Parlamentu Europejskiego i wzywa władze kubańskie do przestrzegania zasad umowy o dialogu politycznym i współpracy oraz do umożliwienia Parlamentowi Europejskiemu wstępu do kraju; apeluje, aby w międzyczasie – zgodnie z polityką wzajemności – nie zezwalać posłom do parlamentu kubańskiego ani jakiegokolwiek kubańskiej delegacji krajowej na wstęp do Parlamentu Europejskiego;
8. domaga się, aby zgodnie z PDCA władze kubańskie umożliwiły delegacji Parlamentu Europejskiego, UE i państw członkowskich oraz niezależnym organizacjom praw człowieka dostęp na potrzeby monitorowania procesów sądowych i odwiedzania setek aktywistów i zwykłych Kubańczyków, którzy nadal są więzieni za korzystanie z prawa do wolności wypowiedzi i zgromadzeń;
9. ponownie apeluje do Rady o zastosowanie globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (unijnej ustawy Magnickiego) i przyjęcie sankcji wobec osób odpowiedzialnych za ciągłe naruszenia praw człowieka na Kubie, począwszy od wymierzenia sankcji wobec Miguela Díaza-Canela, jako najwyższego rangą urzędnika w łańcuchu dowodzenia kubańskich sił bezpieczeństwa, wraz z innymi wysokimi rangą urzędnikami kubańskiego rządu;
10. ponownie apeluje do UE o uruchomienie art. 85 ust. 3 lit. b) PDCA w celu zwołania natychmiastowego posiedzenia wspólnego komitetu w związku z naruszeniem umowy przez rząd kubański, co stanowi „szczególnie nagły przypadek”, który może doprowadzić do zawieszenia umowy; podkreśla, że naruszenia te obejmują ciągłe i poważne łamanie zasad demokracji oraz lekceważenie podstawowych praw człowieka i podstawowych wolności określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i podkreślonych w art. 1 ust. 5 PDCA; podkreśla, że brak reakcji reżimu kubańskiego na te naruszenia pomimo ponawianych wezwań ze strony Parlamentu Europejskiego może doprowadzić do zawieszenia umowy;
11. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Władzy Ludowej Kuby, wiceprzewodniczącemu Komisji/wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Komisji, Specjalnemu Przedstawicielowi Unii Europejskiej ds. Praw Człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka oraz rządowi państw członkowskich Wspólnoty Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów.

